

CHUYỆN CON TÔM Ở VÙNG NGÃ BA SÔNG

TRƯƠNG VĂN HÀ

Nằm ở ngã ba sông (nơi dòng Đại Giang hợp lưu với dòng Kiến Giang tạo thành dòng Nhật Lệ), Hàm Ninh (Quảng Ninh, Quảng Bình) vốn có đất đai phì nhiêu nhờ nguồn phù sa bồi đắp quanh năm và có nguồn nước ngọt dồi dào, nên nhiều đời nay người nông dân ở đây đã lấy cây lúa làm cây trồng chủ đạo, rồi sau đó mạnh dạn đưa cây dưa hấu và trồng thành công. Năm 1995, người thầy giáo về hưu Nguyễn Đức Đơ đã đi tiên phong đưa con tôm về Hàm Ninh nuôi thử thành công, từ đó mở ra một hướng làm ăn mới giúp nhiều nông dân thoát nghèo, trở thành triệu phú, tỷ phú.

Nhà thầy giáo Nguyễn Đức Đơ nằm ngay ngã ba Trần Xá. Từ bên này bờ dòng Đại Giang nhìn sang bờ Tây là cả một vùng đất bãi bồi trước đây đầy cỏ năn, cỏ lác - người Hàm Ninh và Hiền Ninh thường gọi là vùng Hói Hà. Bao đời nay, người nông dân ở đây cũng chưa từng đặt chân đến vùng đất này.

Sinh ra lớn lên ở đây, chăn trâu, cắt cỏ, bơi lội dưới dòng Đại Giang, nên vùng đất Hói Hà ở bên kia sông cũng chẳng xa lạ gì với Nguyễn Đức Đơ. Để mong con cái đỡ khổ, đến tuổi trưởng thành, Nguyễn Đức Đơ được gia đình hướng nghiệp theo nghề Sư phạm để làm thầy giáo. Tốt nghiệp cao đẳng Sư phạm, thầy giáo Nguyễn Đức Đơ được phân về dạy học ở Trường Cấp 2 Hàm Ninh (nay là THCS Hàm Ninh). Sau gần 40 năm dạy học, năm 1989, thầy được nhà nước cho về nghỉ chế độ hưu trí.

Về nghỉ hưu, do đồng lương eo hẹp, thu nhập thấp, nên đời sống của vợ chồng thầy

Nguyễn Đức Đơ gặp rất nhiều khó khăn. Vì tương lai của hai người con, mong muốn các con được ăn học thành người và có công ăn việc làm ổn định, vừa bỏ phần, thầy Đơ liền cầm cày, cầm cuốc để làm một người nông dân thực thụ. Mấy năm “Bán mặt cho đất, bán lưng cho trời” nhưng cuộc sống của gia đình thầy cũng chẳng khá giả được bao nhiêu. Đã bao lần ngồi từ bờ sông bên này ngược mắt nhìn sang vùng Hói Hà, trong ý nghĩ thầy Đơ bắt đầu xuất hiện nhiều dự định. Nhưng tuổi cao, sức yếu, vốn liếng không có, trong khi cả vùng đất mấy chục hécta toàn là cỏ dại, nên thầy đành “Lực bất tòng tâm”.

Năm 1994, khi huyện Quảng Ninh có chủ trương giao đất cho người nông dân tự chủ làm ăn, thầy Nguyễn Đức Đơ đã mạnh dạn rủ thêm 10 hộ trong thôn xin UBND huyện nhận thầu 5ha đất hoang hoá ở vùng đất Hói Hà ở bên kia bờ sông với ý định sẽ khai hoang, đào ao nuôi tôm. Vào thời điểm đó, không chỉ ở đất Hàm

Ninh mà ngay cả huyện Quảng Ninh, nuôi tôm là một nghề hết sức xa lạ và mới mẻ, nên khi có ý định nuôi tôm, thầy Đơ cũng chưa hiểu được gì về giống thủy sản này. Những lần có dịp đạp xe về thị xã Đồng Hới (nay là thành phố Đồng Hới), đi qua vùng Phú Hải, thấy nông dân ở đây đào ao nuôi tôm, thầy Đơ đã ghé lại tìm hiểu. Một lần chưa hiểu, thì đến nhiều lần, kiên trì, nhẫn nại đến mấy tháng trời, cuối cùng thì thầy Đơ cũng đã “mang máng” hiểu được một chút kỹ thuật, kinh nghiệm của nghề này.

Có thêm kiến thức và hiểu biết về con tôm, thầy giáo về hưu Nguyễn Đức Đơ bàn với gia đình một mình thầy sẽ mang nổi niêu chèo thuyền sang Hới Hà dựng lều khai hoang, đào ao nuôi tôm, còn 9 hộ kia thì vẫn còn “chần chừ” vì sợ thất bại. Sau khi được Kho bạc Nhà nước huyện Quảng Ninh cho vay được 5 triệu đồng, cùng với 3 triệu đồng gia đình tích góp được, thầy giáo Nguyễn Đức Đơ đã thuê nhân công đào được 5 ao hồ để thả nuôi tôm sú. Có ao hồ, nhưng chưa có nguồn tôm giống, hàng ngày, thầy Đơ phải đi đến các thôn nằm gần sông Đại Giang, Kiến Giang và Nhật Lệ để thuê người dân ở đây lặn sông bắt tôm giống tự nhiên bán cho mình. Sau khi gom được 3 vạn con tôm giống (mua với giá 200 đồng/con), đến tháng 2 âm lịch năm đó (thời điểm độ mặn của nước đạt khoảng 15‰, thầy Đơ quyết định thả nuôi tôm đầu tiên. Nghe tin thầy giáo Nguyễn Đức Đơ đưa con tôm về nuôi trên đất Hàm Ninh, các cán bộ kỹ thuật của Sở Thủy sản Quảng Bình và Phòng Thủy sản huyện Quảng Ninh (nay là Sở NN&PTNT và Phòng NN&PTN) đã về tận nơi tập huấn và hướng dẫn thêm cho thầy về kỹ thuật, kiến thức nuôi và chăm sóc tôm. Sau 4 tháng thả nuôi, đến tháng 5 âm lịch năm 1995, thầy Nguyễn Đức Đơ đã thu hoạch được 5 tạ tôm sú, bán được 8 triệu đồng, bằng với chi phí thầy bỏ ra đào ao và mua giống.

Được sự tư vấn của các cán bộ thủy sản

huyện và tỉnh, vụ nuôi năm 1996 ngoài 3 vạn con tôm giống, thầy Nguyễn Đức Đơ đã thả nuôi thêm mấy ngàn con cua. Sau 3 tháng thả nuôi cùng tôm, thầy Đơ thu được 3 tạ cua, sau đó thu hoạch được 5 tạ tôm và bán được 10 triệu đồng, lãi 5 triệu đồng. Vụ đầu tiên cầm được 5 triệu tiền lãi từ nuôi tôm, thầy Đơ không cầm được nước mắt vì vui sướng, vì đây không chỉ là số tiền quá lớn đối với thầy mà thầy còn vui hơn vì tin rằng từ đây gia đình thầy và người nông dân ở đây đã có thêm một nghề mới: nghề nuôi tôm. Thấy thầy Nguyễn Đức Đơ thành công từ con tôm, năm 1997 cả 9 hộ ở Trần Xá đã bắt đầu quyết định đào ao thả nuôi tôm sú (mỗi hộ 0,5ha).

Thành công nối tiếp thành công, thầy Đơ và các hộ gia đình ở đây ngày càng biết áp dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật vào nuôi tôm, nên hiệu quả kinh tế mang lại ngày càng cao. Riêng năm 2004, thả 24 vạn con tôm sú, thầy Nguyễn Đức Đơ đã thu về được 3 tấn tôm, lãi ròng 50 triệu đồng. Có tiền, thầy Đơ đã có thêm điều kiện để nuôi 2 người con tốt nghiệp đại học sư phạm và trở thành thầy giáo.

Bây giờ thì tuổi đã cao, sức khỏe không còn, không thể tiếp tục chèo thuyền sang Hới Hà nuôi tôm, nhưng thầy giáo Đơ cũng đã kịp truyền nghề lại cho 2 người cháu là Nguyễn Đức Bình và Nguyễn Đức Tuyên. Trên diện tích 3ha ao hồ, bình quân mỗi năm, mỗi người cháu của thầy Nguyễn Đức Đơ thu lãi được khoảng 150 triệu đồng từ con tôm sú.

Từ thành công của những mô hình nuôi tôm sú ở 10 hộ ở khu vực Hới Hà, đến nay, người Hàm Ninh còn đưa con tôm về nuôi nhiều nơi trong xã, trong đó vụ chính xuân được tính từ tháng 2 đến tháng 5 âm lịch, khi nguồn nước dưới sông Đại Giang có độ mặn thích hợp 15‰ và vụ hè thu từ tháng 6 đến tháng 9. Với khoảng trên 50 hộ tham nuôi tôm, hàng năm, người nông dân Hàm Ninh thu được hàng tỷ đồng.

T.V.H